

Bohoslužby v Zábřehu 18.února 2018

Mk 1,12-15

Milé sestry, milí bratři, když jsem četl dnešní text z evangelia, vybavila se mi otázka, která nedávno zahýbala křesťanským světem. Papež František vyzval k revizi překladu modlitby Páně, protože věta, která mluví o uvedení do pokušení, je docela zavádějící. Ona je to v médiích trochu nafouklá bublina, protože nejde o text samotný, ale jeho porozumění. Přesto ale klade nám všem docela zajímavou otázku. Jak je to vlastně se vztahem Boha a pokušení? Jakou v tom hraje roli?

Dnešní evangelijní text je pro tuto otázku poměrně klíčový. Na jednu stranu se v něm dočteme velice jasné poselství. Pokušitelem je satan a nikoliv Bůh. S tím se dá těžko polemizovat. Ježíš je na poušti, pobývá tam čtyřicet dní a satan ho pokouší. Jenže text nezačíná konstatováním, že Ježíš je na poušti. On tam nejde sám, ale je tam veden Duchem. To znamená, že sám Bůh, jeho Otec, jej vede do pouště, kde se stane terčem satanova pokoušení. Pravda, použitý výraz je trochu jiný, než najdeme v modlitbě Páně. Je o něco drsnější. Jestliže prosba modlitby Páně mluví o vnesení ke zkoušce, zde se mluví doslova o vhození do zkoušky. Přes jiné znění je podstata zhruba stejná. Minimálně tedy v tom, že Bůh sice není pokušitelem, ale je iniciátorem situace, v níž k pokušení dochází. Tady bych jen upozornil, že papeži Františkovi jde právě o toto rozlišení Boží role v pokušení. Není přímo aktivní, Bůh není pokušitelem, i když za tou zkouškou nějakým způsobem stojí. To už je ale něco trochu jiného. Uvědomit si to můžeme, když se podrobněji podíváme na to, o čem se tu vlastně jedná.

Na počátek je dobré zmínit Ježíšovu situaci. Ježíš se nechal pokřtít od Jana Křtitele a slyšel svědectví o tom, že je skutečně Božím Synem. Nezapomínejme, že v onom křtu, stejně jako v narození z Marie, bere na sebe plné lidství. To znamená, stává se člověk bez nějakých nadpřirozených výhod. Jeho myšlení je v tu chvíli na stejné úrovni jako naše. S jediným rozdílem, není zatíženo hříchem. Přesto je ale ovlivnitelné, je svobodné, tak jako bylo myšlení Izraelitů při cestě pouští, tak jako bylo myšlení Adama a Evy v ráji. Tato okolnost se možná zdá být jen detailem, ale má vliv právě na události, které mají následovat. Když je Ježíš takto Bohem vyznamenán, musí to působit jistě velmi sebevědomě. Jsem Boží syn, to je přeci něco! Jen si

vzpomeňme, kolik energie takové zjištění dokáže dát nám samotným. Když se člověk setká se slovem evangelia, které mu připomene, že je přeci přijat za Boží dítě, že je v Boží náruči, má hned silná duchovní ramena. Být kolem davy pohanů, hned by je obrátil plamenným svědectvím. Škoda, že při akcích, kde se člověk takto dokáže nabýt, těch pohanských davů zrovna moc nebývá. Než je totiž potká, je to s těmi rameny poněkud jinak. Ale to nyní ponechme stranou. Důležité je to nabití, které se v tu chvíli nebojí ničeho a nikoho. Nabízí se otázka, na čem stojí. A právě to se stává začátkem Ježíšovy cesty do pouště.

Satan Ježíše pokouší. V Markově podání se nedočítáme nic o podobě oněch zkoušek. Můžeme je jen tušit buď na základě srovnání s jinými evangelisty, nebo na základě zmínek, které tu máme. Čtyřicet dní odkazuje ke čtyřiceti dnům, kdy Izrael na poušti tábořil pod horou Sinaj a čekal na Mojžíše. Po těch čtyřiceti dnům podlehl pokušení, už nechtěl dál čekat, až přijde Mojžíš, ale sám si udělal zlaté tele, které označil svým bohem. Těch čtyřicet dní bylo zkouškou důvěry. Vždyť lid se předtím stal svědkem mnoha zázraků a velikých Božích divů. Nebylo těžké věřit Hospodinu. Co ale ve chvíli, kdy se na těch čtyřicet dní odmlčel a lid musel čekat? Důvěra byla pryč. To je tedy první náznak pokušení. Druhý vidíme v té dravé zvěři, která byla kolem a andělech, kteří ho obsluhovali. Dravá zvěř budí strach, obsluhující andělé zase určitou bezstarostnost. Tím může být zkoušena Ježíšova věrnost Božímu poslání. Slyšel, že mu bylo oznámeno, že je Božím Synem. Toto označení má svůj obsah. Boží Syn přichází, aby obnovil smlouvu mezi Bohem a člověkem, aby člověku navrátil život. Není jistě bez souvislosti, že tento život člověk ztratil, když uvěřil spíše tomu zlému, když naslouchal víc sám sobě než Bohu. A jistě není bez souvislosti, že na poušti přišlo lidem výhodnější být zpět v Egyptě mezi těmi, kdo jim usilují o život, ale dávají jistý chléb, než být se svým Bohem na poušti, když už čtyřicet dní neučinil žádný veliký zázrak. Narážka na dravou zvěř a v kontrastu s ní obsluhující andělé před nás staví obraz pokušení, které tkví v jisté pohodlnosti. Sice je to nebezpečné, ale máme své jisté.

Markovo podání je velmi sympatické v tom, že neuvádí konkrétní věci, se kterými se Ježíš musel vyrovnávat. Možná je to velice obecné, ale tím je to také obraz univerzální, který se lehce dá převést do jakékoliv doby a situace. Stojí v podstatě jen na tom nejdůležitějším a to je konstatování faktu, že může dojít k pokušení, se kterým se člověk musí nějak vyrovnat. Nezáleží na tom, jakou podobu to pokušení bude mít, ale kam bude mířit. Vždy bude útočit na naši vazbu k Bohu, na vztah, který k němu máme. Vždy bude útočit na to, abychom tento vztah vnímali svými očima, abychom viděli jen jednu stranu tohoto vztahu a podle ní poměřovali vše ostatní. A to je právě také důvod, proč je Ježíš veden na poušť Duchem, proč za jeho zkouškou můžeme vidět Boží jednání. Často trochu zaniká, že pokušení je vlastně to samé, co zkouška, pokušením se něco zkouší. V tom je jeho podstata. Proto Boží aktivita není zase tak podivná. V případě Ježíšově tak tato zkouška vede k poznání, že je skutečně dobře připraven na poslání, které mu bylo svěřeno. Jak se později ukáže, bude docela těžké držet se toho, že přišel zvěstovat cestu ke spáse a nejen léčit různé nemoci a udivovat lid Izraelský různými zázraky. Nemusí jít ale jen čistě o Ježíše a jeho konkrétní službu. Může jít o jistý vzor, ke kterému se i my sami můžeme obracet. Vždyť i do naší služby přichází často různé zkoušky, různá

pokoušení, různé situace, které se zdají být svůdné a lákavě zvou na jinou cestu, než kterou kráčíme. Boží aktivita v této chvíli zkoušky tak má jasné poselství, učí nás, že je možné obstát, protože Ježíš obstál. Vhození do zkoušky má tedy svůj význam. A svým způsobem je dobré i pro nás. Psal o tom třeba Jakub ve svém listě. Důležitá je zde ta souvislost s vírou. Když dokážeme obstát, můžeme se radovat, protože sami vidíme, že stojíme na dobrém základě. Obstát se totiž dá jen zachováním důvěry a věrnosti Bohu.

Text o pokoušení Ježíše na poušti nás odkazuje k nejdůležitější události našich dějin – k velikonočním svátkům. Jejich poselstvím je poznání cesty ke spáse. Tato cesta vede skrze poznání svých vin a jejich odpuštění Ježíšovou obětí na kříži. Rozhodnutí přijmout tuto oběť a vydat se na cestu, kterou Ježíš ukazuje, není jednoduché. A vlastní není možné bez důvěry Bohu, bez víry, že život získáme, když všechno ostatní ztratíme. Ježíšův příběh nás vede k rozhodnutí, které vyžaduje pevnost a zralost. Je to rozhodnutí, na které je třeba být dobře připraven. Různé zkoušky naší víry tak mohou být součástí této přípravy. Měli bychom být tedy připraveni, že budou přicházet různé zkoušky, pokusy toho zlého, které budou svádět náš život ke změně našeho rozhodnutí jít za Ježíšem. Můžou mít různé podoby. Nemusí jít vždy o nutkání vzít si čokoládu, nalít skleničku, či podobné věci, které člověk hned prokoukne. Může jít třeba o netrpělivost, lenost, lhostejnost. I to jsou věci, které se staví mezi nás a naše poslání, mezi nás a Boží blízkost. Dokonce se pokoušením může stát i samotná postní doba, samotný půst. To tehdy, když se pro nás stanou příležitostmi ukázat spíše svoji silnou vůli, než touhu po budování důvěry Bohu. Stanou se pokoušením, když se budeme více soustředit na to, co sami zvládneme, než na to, že obstát můžeme jen s pomocí Boží.

I když pokoušení jako zkouška může být naší víře k dobrému, je zřejmé, že není něčím, v čem bychom si mohli libovat. Každou zkouškou může růst naše víra. Může ale také docela trpět, když těch zkoušek bude až příliš. A v tom je právě ten rozdíl, že Bůh nás někdy vnese do zkoušky, kdežto satan nás pokouší pořád. Prosba modlitby Páně, kterou jsem zmínil na počátku, nechce Bohu zakázat, aby občas otestoval, jak dalece jsme schopni mu uvěřit, protože toto může být přínosné. Je to prosba, aby satan nezkoušel naši věrnost příliš často. Přeci jen častá pohotovost obstát ve zkouškách nevede k tomu, že naše víra bude pevnější. Spíš vede k tomu, že naše srdce bude otupěnější. Vidět za každým rohem pokoušení přeci znamená přestávat vidět mnoho krásných věcí kolem nás. To Ježíš ví a proto nás učí prosit, aby náš život neprocházel zkouškami, ale spíše příležitostmi se učit a poznávat Boží dílo. Ostatně čas na poušti, ke kterému tento Ježíšův příběh ukazuje, nebyl jen zkouškou, ale právě časem přípravy na přijetí daru země a naučení se tomu, jak s tímto darem zacházet. A tak můžeme poznávat, že mnohé situace pouště, chvíle prázdnoty a nebezpečí kolem nás, to nemusí být zkoušky věrnosti, ale také příležitosti k hledání a poznávání Boží dobroty. A naopak pokoušením se může stát až ta doba krásné pohody a klidu v zemi zaslíbené. Kéž nás právě před tímto pokoušením Otec chrání, tedy pokoušením vidět v jeho darech naši jistotu a ne jeho milost.

neděle 18.února 2018

Napsal uživatel Vlastislav Stejskal
Středa, 13 Březen 2019 15:33 -

Pane Ježíši, dokázal jsi odolat pokušení toho zlého. I nás tak sám vedeš, abychom dokázali obstát. Ne však svými silami, ale důvěrou ve tvoji moc a tvou dobrotu.

Amen.

p { margin-bottom: 0.25cm; line-height: 120%; }